

La Vaca de l'Albera: una raça bovina en perill d'extinció

10/2011 - Ciència Animal. La Vaca de l'Albera pren el nom del massís de l'Albera, on viu en estat de semi-llibertat. Aquesta raça bovina presenta una excel·lent aptitud desbrossadora i de neteja del bosc per la seva capacitat d'aprofitar tant els recursos alimentaris herbacis de la zona, com els forestals. Malauradament, es troba en perill d'extinció. Investigadors de la UAB n'han estimat el cens i han trobat que evidencia un estat crític de la població en termes de conservació genètica, per això plantegen la necessitat d'establir un programa de conservació apropiat per la raça a partir dels resultats dels seus estudis estadístics d'aquesta població bovina.

Toro de l'Albera

La Vaca de l'Albera és una raça bovina en perill d'extinció que viu al massís de l'Albera en estat de semi-llibertat, essent capaç d'aprofitar els recursos alimentaris tant herbacis com forestals de la zona, i amb una grandària poblacional incerta a causa del maneig productiu emprat. En aquest estudi s'ha fet una estimació del cens de la població i altres paràmetres referents a la dinàmica poblacional (com ara supervivència, longevitat, mortalitat,...) utilitzant mètodes estadístics de captura-recaptura per tal d'establir un programa de conservació apropiat per la raça.

Les vaques es recullen un cop l'any per dur a terme el sanejament sanitari obligatori i s'aprofita també per fer un recompte dels animals presents i desmamar els vedells. Tot i això, resulta impossible registrar anualment tots els individus, cosa que fa necessària la utilització de mètodes estadístics avançats per caracteritzar demogràficament la població. A través de les anàlisis de captura-recaptura realitzades amb el programa informàtic MARK, es va estimar que cada any es recapturava un 94% dels individus, valor similar a l'obtingut en estudis d'alguns remugants silvestres com són l'isard (*Rupicapra pyrenaica*) o la cabra salvatge (*Capra ibex*). La supervivència anual es va estimar en el 85%.

De manera més detallada, la Vaca de l'Albera va mostrar diferències de supervivència en funció de l'edat dels animals (per exemple, més alta en animals de 5 anys que no en animals majors de 10 anys), així com també relacionades amb la localització geogràfica dels diferents ramats. La longevitat mitjana de la població de l'Albera va ser de 5,6 anys, amb una elevada taxa de mortalitat durant els 3 primers anys de vida (39%). Aquests resultats referents als vedells joves podrien vincular-se a una aptitud maternal deficient, probablement lligada a factors ambientals adversos durant la gestació o la lactància; qualsevol incidència que afecti la condició corporal de la mare i suposi una baixa producció lletera o un calostre immunològicament deficient comportaria la cura inadequada del vedell nou-nat, limitant les seves possibilitats de supervivència. Descartant tots aquells individus que causen baixa abans d'assolir la maduresa reproductiva (~3 anys d'edat), la durada de la vida productiva de les vaques de l'Albera es va estimar en 8,4 anys, edat similar a l'obtinguda en la raça bovina Bruna dels Pirineus. Finalment, el cens estimat d'animals va ser de 447,9 individus, número que evidencia un estatus crític de la població en termes de conservació genètica. És important, doncs, dur a terme un programa de conservació que permeti un maneig i control més acurat dels animals i garanteixi l'expansió d'aquesta població aprofitant la seva excel·lent aptitud desbrossadora i de neteja del bosc.

Vaca i vedelles de l'Albera.

Marta Fina

Departament de Ciència Animal i dels Aliments

"Estimating abundance, survival and age structure of the Alberes cattle using recapture techniques". Marta Fina, Joaquim Casellas, Jesús Piedrafita. Canadian Journal of Animal Science, 2011, 91:(3) 343-347, 10.4141/cjas10060.